

2017. gada .....

Darba aizsardzības instrukcija darbam ar biroja tehniku (kopētāju, papīra griezēju, datoru un smalcinātāju u.c.) Nr. 4

1. Vispārīgās prasības

1. Esošais dokuments nosaka darba aizsardzības prasības darbam ar biroja tehniku (piemēram, printeris, kopētājs, papīra smalcinātājs u.c.) visiem iestādes nodarbinātiem.
2. Par prasību ievērošanu atbildīgs katrs iestādes nodarbinātais, kā arī personas, kas ir iestādē praksē.
3. Nodarbinātiem ir pienākums iepazīties un ievērot šīs prasības, kā arī prasības, kas ietvertas citos iestādes iekšējos normatīvajos aktos, kas regulē darba aizsardzības pamatprasības, elektrodrošības un ugunsdrošības jautājumus, un arī biroja un sadzīves tehnikas lietošanas pamācības.
4. Veikt darbu ar biroja tehniku drīkst persona:
  - 4.1. kura ievēro darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības;
  - 4.2. kura ir iepazīstināta ar konkrētajā darba vietā izpildāmo darbu specifiku;
  - 4.3. kuras veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst profesijas prasībām.
5. Darbiniekam darbā ar kopēšanas iekārtām, zināt:
  - 5.1. pamatprasības darba vietas iekārtojumam strādājot ar kopēšanas iekārtām;
  - 5.2. ka viegli degošo aerosolu izmantošanas gadījumā kopētāja tuvumā, to tvaiki kopētāja iekšpusē iedarbojas uz elektriskajiem elementiem, un var notikt īssavienojums;
  - 5.3. ievērot tīrību un kārtību darba telpās un darba vietā;
  - 5.4. izmantot kopēšanai paredzētus papīra tipus, visplašāk tiek pielietots papīrs ar svaru 80 g/nr.
  - 5.5. neveikt signālspludzes, nostiprināšanas ietaises, apgaismotāja, pārdegušo drošinātāju nomaiņu u.c. kopētāja elektriskās iekārtas labojumus, neizņemt vadības bloku, kā arī barošanas vada, kontaktdakšas un ko rītāki ligzdu remontu vai nomaiņu;
  - 5.6. neaizkraut ar papīru u.c. darba vietu, papīra atkritumu savākšanai izmantot speciālo kasti, regulāri to iztukšojot.
6. Bīstamie un kaitīgie darba vides riska faktori:
  - 6.1. fizikālie darba vides riska faktori (nepiemērots apgaismojums, elektriskās strāvas iedarbība, darba nesazemēts darba aprīkojums, pieskaršanās bojātiem vadiem, mikroklimata iedarbība (temperatūra, gaisa mitrums, troksnis no kopēšanas iekārtām to darbības laikā, kopētāja apgaismotāja spilgta gaisma);
  - 6.2. psihoemocionālie darba vides riska faktori (darba laika deficīts, nespēja ietekmēt darba procesu u.c.);
  - 6.3. ergonomiskie darba vides riska faktori (piespiedu darba poza, neatbilstoši ergonomikas prasībām iekārtota darba vieta, lokāls muskuļu sasprindzinājums);
  - 6.4. bioloģiskie darba vides riska faktori (vīrusi, baktērijas, mikroorganismi u.c.);
  - 6.5. putekļi (organiskas izcelsmes putekļi);

- 6.6. ķīmiskie darba vides riska faktori (paaugstināta ozona, slāpekļa oksīdu, putekļu koncentrācija u.c.);
  - 6.7. traumatisma darba vides riska faktori (bojāts darba aprīkojums, papīra asās malas).
  7. Kolektīvie aizsardzības līdzekļi:
    - 7.1. ventilācija;
    - 7.2. apgaismojums (vispārējais un vietējais);
    - 7.3. elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumi;
    - 7.4. apmācības un informatīvie materiāli, plakāti, drošības zīmes;
    - 7.5. iekārtu zemējums.
  8. Ugunsdrošības un sprādziendrošības prasības:
    - 8.1. aizliegts rīkoties ar atklātu uguni darba telpā, tās tuvumā un ugunsnedrošās vietās, dedzināt sveces;
    - 8.2. aizliegts glabāt darba vietā viegli uzliesmojošas vielas;
    - 8.3. smēķēt tikai speciāli tam paredzētās vietās;
    - 8.4. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsības līdzekļiem;
    - 8.5. ievērot ugunsdrošības instrukciju un rīcības plānu ugunsgrēka gadījumam.
  9. Elektrodrošības prasības:
    - 9.1. elektroiekārtas ekspluatēt saskaņā ar lietošanas instrukciju;
    - 9.2. elektroiekārtas pieslēgšanu un atslēgšanu no elektropadeves veikt sausām rokām;
    - 9.3. ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes;
    - 9.4. bojājumu gadījumos (dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanās, deguma smaka, slēdžu uzskaršana u.c.) pārtraukt darbu (izslēgt iekārtu), ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju un darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi;
    - 9.5. pirms tīrīšanas vai pārvietošanas elektroietaisies jāatslēdz no barošanas tīkla;
    - 9.6. neizmantojot bojātas rozetes;
    - 9.7. nepieskarties neizolētiem vadiem;
    - 9.8. ievērot instrukciju neelektrotehniskajam personālam.
  10. Kārtība, kādā ziņo par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem:
    - 10.1. bojājumu gadījumos (mehāniski bojājumi, palielināta vibrācija, deguma smaka, slēdžu uzskaršana u.c.) nekavējoties pārtraukt darbu, izslēdzot darba aprīkojumu, ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju;
    - 10.2. darbu atsākt tikai tad, kad novērsti bojājumi.
  11. Kārtība, kādā ziņo par darbā notikušu nelaimes gadījumu, avāriju vai citu ārkārtas gadījumu:
    - 11.1. nekavējoties sniegt cietušajam pirmo palīdzību, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību (tāl. 112, 113) un ziņot tiešajam vadītājam;
    - 11.2. pārtraukt darbu un notikuma vietu atstāt neskartu;
    - 11.3. ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam par ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
  12. Darba higiēnas prasības:
    - 12.1. ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;
    - 12.2. uzturēt tīrību un kārtību telpās;
    - 12.3. pēc katra darba veikšanas mazgāt rokas;
    - 12.4. personisko apģērbu un mantas novietot speciāli tam paredzētā vietā;
    - 12.5. ievērot personisko higiēnu.
  13. Saskaņā ar Darba aizsardzības likumu, par šīs instrukcijas neievērošanu, iestāde var piemērot nodarbinātajiem disciplinārsodus, administratīvi, civiltiesiski vai krimināltiesiski sodīt par darba aizsardzības normatīvo aktu un citu darba aizsardzības noteikumu pārkāpumiem, kā arī iestādes prasību neizpildi darba aizsardzības jautājumos.
- 2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu**
14. Izvēdināt telpu un ieslēgt ventilāciju, ja tāda ir.
  15. Sagatavojot darba vietu, vizuāli pārbaudīt:
    - 15.1. vai ir pietiekami apgaismota darba vieta;

- 15.2. vai darba vietai ir brīva pieeja;
- 15.3.vai aizvērti visi kopētāja vāki un ir vietā aizsargapvalki;
- 15.4.savienošanas kabeļu, vadu izolāciju, kontaktdakšas un rozetes stāvokli;
- 15.5.kopēšanas iekārtas normālo darbību.
- 15.6.par konstatētajiem bojājumiem un trūkumiem ziņot tiešajam vadītājam.

3.Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

- 16. Darba laikā esiet uzmanīgi un netraucējiet citus darbiniekus.
- 17. Dariet tikai to darbu, kurš ietilpst jūsu pienākumos saskaņā ar normatīvo dokumentu nosacījumiem un iestādes vai viņa pilnvarotās personas norādījumiem.
- 18. Strādājot ar biroja tehniku stingri ievērot instrukciju un ekspluatācijas noteikumu prasības, neuzsākt darbu ja nav apgūtas ekspluatācijas noteikumu prasības un nav saņemtas attiecīgās instruktāžas darba aizsardzībā.
- 19. Lietojot biroja tehniku, inventāru, rodas jautājumi par to pareizu pielietojumu, neveikt nekādas darbības un saņemt norādījumus no tiešā vadītāja.
- 20. Aizliegts patvaļīgi veikt elektroietaišu, vadu, slēdžu, kontaktu u.c. ierīču remontu.
- 21. Pirms tīrīšanas vai pārvietošanas elektroietaisies atslēgt no barošanas tīkla.
- 22. Ievērot kopētāja pasē norādītās ekspluatācijas prasības, ieslēgšanas un izslēgšanas kārtību, kopēšanu veikt ar aizvērtu augšējo vāku.
- 23. Uz laiku izejot no darba telpas, kopētāju atslēgt no elektrotīkla.
- 24. Iespraust un izvilkēt barošanas vada dakšu rozetē tikai ar sausām rokām.
- 25. Uzturēt kārtībā darba vietu.
- 26. Ar mitrām (slapjām) rokām neaiztikt elektrotīklam pieslēgtas elektroietaisies, slēdžus, vadus.
- 27. Uzmanīgi aizvērt kopētāja piespiedējvāku, lai netraumētu rokas, nesalauztu vāku un nepārvietotos oriģināli.
- 28. Lietojot kopēšanai paredzēto papīru, uzmanīties no tā asām malām, lai nesagrieztu pirkstus.
- 29. Uzmanīgi izņemt izlietoto tonera kaseti, lai neizkaisītu pulveri un tas neiekļūtu acīs vai mutē.
- 30. Atklājot kopēšanas iekārtas bojājumu:
  - 30.1.atvienot iekārtas vadu no elektrotīkla;
  - 30.2.uz iekārtas uzlikt brīdinājuma zīmi "Neieslēgt, iekārta bojāta";
  - 30.3.par bojājumu paziņot tiešajam vadītājam;
  - 30.4.neizņemt iestrēgušo papīru ar pinceti, šķērēm, nazi vai citiem asiem priekšmetiem. Ja nav iespējams, izņemt iestrēgušo papīru no kopētāja bez tā detaļu noņemšanas, izsaukt servisa tehniķi;
  - 30.5.kopēšanas iekārtas tīrīšanas un pulvera uzlādēšanas gadījumā atslēgt to no elektrotīkla;
  - 30.6. ja papīrs iestrēgst kopēšanas iekārtā, izņemt to drīkst tikai atvienojot kokntaktdakšu no rozetes un pirms tam atslēdzot slēdzi.
- 31. Nodarbinātajam, strādājot ar kopētāju, ir aizliegts:
  - 31.1.uz kopētāja vai tā tiešā tuvumā novietot pārtiku, šķidrumus, ziedu vāzes vai puķu podus;
  - 31.2.ar mitrām (slapjām) rokām aiztikt elektrotīklam pieslēgtas elektroietaisies, slēdžus, vadus;
  - 31.3.novietot uz kopēšanas tehnikas slapjas lupatas, nepieļaujot ūdens iekļūšanu kopētājā;
  - 31.4.kopētāju aizkraut ar materiāliem, pusfabrikātiem un gatavo produkciju.
- 32. Nodarbinātais darbā ar kopētāju:
  - 32.1.uzmanīgi nolaist kopētāja vāku tā, lai neiespiestu rokas un pirkstus;
  - 32.2.lietojot kopēšanas stiklu bieza dokumenta kopēšanai, nespīest kopētāja vāku stipri, jo var tikt sabojāts kopēšanas stikls;
  - 32.3.pārvietojot kopētāju, tur to aiz vietām, uz kuram ir norādīts zīmējums;
  - 32.4.tīrot kopētāju, vispirms izslēdz strāvas slēdzi un atvieno strāvas vadu no tīkla. Kopētājā tīrīšanai neizmanto spirtu, benzīnu vai citas uzliesmojošas vielas;
  - 32.5.izņemot iesprūdušu papīru vai apskatot kopētāja iekšpusi, neļaut kaklarotām, rokassprādzēm vai citiem metāliskiem priekšmetiem saskarties ar kopētājā iekšpusē virsmām;

- 32.6.ievietojot kopētājā papīru vai izņemot iesprūdušus oriģinālus dokumentus rīkojas uzmanīgi, lai nesagrieztu rokas uz papīra malām;
- 32.7.noceļot izlietotās tonera kastes no tonera iepildīšanas atveres, rīkoties uzmanīgi, lai neļautu tonerim iekļūt acīs vai mutē;
- 32.8.pārvietojot smagumus, ievērot maksimālas noteiktās normas, ko iespējams pārvietot ar rokām.
- 33. Darbā ar papīra griešanas, smalcināšanas iekārtu:
  - 33.1.ievietot papīru uzmanīgi, vienmērīgi, nelikt vienlaicīgi daudz papīra;
  - 33.2.ievietojot papīru, pārbaudīt, vai nav saspraužu vai skavu;
  - 33.3.rūpēties, lai nejauši neiekļūst rotaslietas, kaklasaites, gari mati, izvairīties no savainošanās;
  - 33.4.nekad nelikt rokas, pirkstus vai jebkādus svešķermeņus atverē, kura paredzēta papīra ievietošanai;

regulāri iztīrīt papīra atkritumu kasti, iepriekš to atvienojot no strāvas.

4.Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

- 34. Izslēgt biroja tehnikas barošanas slēdži.
- 35. Izvilkt barošanas vada dakšu no sienas kontakta, ņemot aiz dakšas korpusa, ja biroja tehniku nelietos ilgāku laiku (uz brīvdienām).
- 36. Atvienot biroja tehniku ar slēdža palīdzību, notīrīt to ar nepukojošos audumu un ziepju vai speciālo šķīdumu (ja tas ir nepieciešams).
- 37. Pārbaudīt telpu, vai nav atstāta ieslēgta elektroiekārta, nenovākta makulatūra, iepakojums.
- 38. Aizejot no darba aizvērt logus, izslēgt ventilāciju, apgaismojumu un noslēgt telpu.

5.Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 39. Nokļūstot tonera kasetes pulverim acīs vai mutē, nekavējoties izmazgāt acis vai muti ar aukstu ūdeni, nepieciešamības gadījumā - konsultēties pie ārsta.
- 40. Kopētāja bojājumu gadījumā (dzirksteļošana, dūmu vai liesmu parādīšanās, deguma smaka, pastiprināta vibrācija, neraksturīgā skaņa, uz korpusa sajūtams spriegums u.c.):
  - 40.1.nekavējoties izslēgt kopētāja barošanas slēdži;
  - 40.2.atvienot barošanas vada dakšu no sienas kontakta;
  - 40.3.par bojājumu ziņot tiešajam vadītājam.
- 41. Ugunsgrēka gadījumā rīkoties saskaņā ar ugunsdrošības instrukciju.
- 42. Aizdeģšanās gadījumā elektroarmatūru drīkst dzēst tikai ar elektrisko strāvu nevadošiem ugunsdzēsšanas līdzekļiem.
- 43. Ārkārtas situācijā nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam, atbildīgajam par darba aizsardzību par nelaimes gadījumu izmeklēšanu, ugunsgrēku vai situāciju, kura apdraud cilvēka veselību vai dzīvību.
- 44. Ja pēkšņi tiek pārtraukta elektriskās enerģijas padeve, izslēgt visu elektroiekārtu un patērētāju slēdžus, to saskaņojot ar atbildīgo par darba aizsardzību.
- 45. Ja noticis nelaimes gadījums darbā, nekavējoties sniegt cietušajam pirmo palīdzību, ziņot tiešajam vadītājam.
- 46. Iestādes vadītājs sniedz nepieciešamo palīdzību un pieņem lēmumu par papildus medicīniskās palīdzības izsaukšanu, izsauc neatliekamo medicīniskās palīdzības dienestu (**tel. 113**).
- 47. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušo atbrīvojot no strāvas iedarbības (atslēdzot strāvu) vai, pielietojot strāvu nevadošus materiālus, pārvietot cietušo drošā vietā.
- 48. Ugunsgrēka gadījumā izmantot tuvāko ugunsdzēsības aparātu. Pēc ugunsdrošības signalizācijas ieslēgšanās, veikt evakuāciju no apdraudētās telpas.
- 49. Atbildīgais par ugunsdrošību pieņem lēmumu par Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta izsaukšanu (**tel.112**), ziņot tiešajam vadītājam, palīdzēt ugunsgrēka likvidēšanā savas kompetences ietvaros.
- 50. Nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam un brīdināt pārējos nodarbinātos par bīstamiem (riska) faktoriem, kuri atklāti darba laikā un var apdraudēt darbinieku dzīvību un veselību.

Sastādīja:	Paraksts:	Datums:
SIA „Media Control” darba aizsardzības speciālists Anita Garkalne		03.08.2017.
Darba aizsardzības instrukcija ir pārskatīta	Paraksts:	Datums: